

DET VAR EN LØRDAG AFTEN

kontakt

Af
HOLGER
HISAGER

... JEG SAD OG VENTED' — ja, hvad er det nu vi sidder og venter på hver lørdag aften? At fjernsynet skal underholde os. Der er ikke noget at ralle om: en lørdag aften vil forme sig som den gjorde det sidste år og forrige år, ellers udbryder der nok revolution. Det skulle man tro, de ansvarlige mente, for i umindelige tider har vi med djævelens vold og magt skullet adspredes hver eneste lørdag.

Hvis så endda underholdningen ændrede sig og gik hen og blev virkelig underholdende, men det gør den ikke. Den har det ligesom tegneserierfigurerne, der aldrig bliver voksne, aldrig kommer af stedet og altid beskæftiger sig med de samme ting.

På ugens andre aftener tør fjernsynet give os af hele godteposen, skidt og kanel i blanding, men selv om det foregår efter visse ritualer, er programmet dog ikke stivnet i samme hellige enfold, som præger ugens sidste aften. Vi må huske ved næste forfatningsændring at få retten til underholdning om lørdagen grundlovsskret.

Efter en lang begivenhedsrig eller -fattig uge forudsættes vi at være trætte af alvor, kultur og hvad man nu ellers kan finde på, så nu skal vi sandelig løppes op med UHA. På ugens bedste sendetid skal vi hverken tænke, bejstres, fortvivle eller sige hårde ting til hinanden. Det er juleaften mindst én gang om ugen i fjernsynet. Gaverne skal vi heller ikke undvære.

MEN er lørdagsunderholdningen da ikke noget af det liftigste seerne oplever? En undersøgelse for nylig viste tilsyneladende, at flertallet sagde god for den form. Kik inde i repræsentanter. Jo tak, hvis man faktisk sammenligner den med noget, der er endnu ringere og ikke med underholdning, når den er bedst (hidtil adgangsformet om lørdagen). Endnu har ingen været så sætte 18 af-tøner af til gedigen underhold-

ning om lørdagen, så vi savner et sammenligningsgrundlag.

Men er den gængse form for underholdning da ikke uskadelig? Jo, i små doser, men indtaget hver uge kan den skabe tilvænning og afhængighed. Og give en ganske uberegtiget publicity til bedøvende midler og personligheder.

DEN kroniske lørdagsunderholdning er usund, fordi den læser os fast i barndommens drømme om det nuttet forenk- lede, det rare, gavegiveriet, den banale pomp og pragt, tosekunkurrerence.

for i der råbes halleluja for den uddannede personlighed, fordi den vænner folk til skvulpemusikken, fordi man dyrker pseudo-vitaliteten, der gør os fremmede for den rene vare.

og fordi man fremmer adspredtheden og konsekvent lærer os at bruge hjernen forkert, nemlig til de mest ligegyldige ting.

SELVFLØGELIG er der også undtagelser fra disse triste regler, f. eks. enkelte kunstneriske indslag. Men i et sådant tilfælde (Marcel Marceau) oplevede vi, at den onkelagtige konfere- rencier over for seerne undskyldte, at denne kortfilm var noget for lang, og at der des- værre ikke måtte klippes i den.

Selv en Cleo har man evnet at tappe for saft og kraft ved at udstyre hende med stor- kjole og uklædelig ny-artighed.

Og hvis man drister sig til at angribe noget, er det de ting alle andre angriber. I gamle dage kaldte man den slags mas- seangreb for fej, i dag kaldes det for underholdning.

ALLIGEVEL er der utvivl- somt mange, der ikke kan lide denne form for adspredelse, der minder om så mange umorsomme private sammen- komster. Nok mest fordi man endnu er uvant med det, der er bedre.

Efter god demokratisk skik burde fjernsynet give os langt mere afvæksende lørdagsafte- ner: godt teater, værdifulde film og revyer, gæve diskussio- ner og ind mellem naturligvis bedre underholdning. Jeg tror ikke, det ville føre til en folke- rejnsning, hvis man opgav tro- nen på lørdagsunderholdningens ukronkelighed.

Med en opfindsom variation i disse programmer kan vi end- nu nå at forhindre, at lørdags- poppen bliver en Stiftelse med en urokkelig fundats.

tæt på en ting

LYKKE OG STATUSSYMBOL

AT FINDE en hestesko bety- der held. Men nu om stun- der skal der held til bare at finde en hestesko. Efterhånden som de ægte hestekræfter for- svinder, sætter man i stedet hesteskoene på de mekanisere- de hestekræfter. Mange biler kører rundt med et sådant lykkesym- bol på bagenden. Sådanne he- stesko laves specielt til formå- let — i forkromet udførelse. Lykkesymbolet er ved at blive et statussymbol.

I dag uddannes ingen heste- skosmede. Indtil for en halv snes år siden havde man på Landbohøjskolen kursus for ud- lærte smede, der også ville lære den gamle kunst at smede en hestesko og sko en hest. Disse kurser holdt op på grund af manglende tilgang af elever.

Landbohøjskolen har dog stadi- g sin beslagsmedje med smed Andersen, som i de sidste 30 år ikke har bestilt andet end at lave håndsmedede hestesko. Hos ham kommer de fleste af de få heste, som stadig findes i Kø- benhavn. Og smedjen er endnu rede til at give et kursus, hvis en smed vil lære det gamle håndværk.

Selv for heste findes der »or- thopediske« sko. Den slags er smed Andersens speciale. Med en specielt smedet sko har en hest med vanskelige »fodder« chancer for at lære at gå rigtigt. I smedjen kan man også træffe en docent, Ernst Fritzbojer, som er klinikforstander, har smedet mange sæt hestesko og kan også sko en hest.

I dag er alle hestesko ellers fabriksfremstillede. I Ballerup ligger Københavns Hestesko- fabrikk. Den har fremstillet så godt som alle de hestesko, der er i brug her i landet.

Det siger nu ikke så meget, forklarer direktør Smids. Vi la- ver nu kun én procent af det antal hestesko, vi lavede lige efter krigen. Dem er der ingen penge i mere, og vi laver derfor alt muligt andet. I 1945 frem- stillede vi 5000 ton hestesko. I dag laver vi 50 ton om året. Og vi er endda Danmarks eneste fabrik i den branche.

Mennesket havde heste i år- tusinder uden at sko dem. En tid brugte man sandaler til den fire-benede arbejdskraft. Disse hippo-sandaler var lavet af for- skelligt hårdt materiale, som holdtes fast ved bånd om ko- den. Fast er nu så meget sagt. De gled bestandig af.

Omkring Kristi fødsel fik man den form for hestesko, der ken- des i dag. Hesteskoene blev ind- ført for militærhestenes skyld. De græske og romerske hæres heste kom tit ud på lange an- strengende marcher, som de al- drig havde kunnet klare uden godt fodtøj.

Endnu i midten af det nitten- de århundrede var det almind- ligt i Danmark kun at give he- stene sko på bagbenene. I Is- land er det kun rejsehestene, der har fodtøj. Hjemmehestene

må for det meste klare sig uden.

Man kan få hestesko i for- skellig størrelse og af forskellig vægt. De letteste — til vædde- løbsheste — vejer kun ca. 125 gram. Men til svære brygger- heste findes der sko med en vægt af 2½ kilo. En hårdt ar- bejdende trækhest slider et sæt sko på en måned eller to.

En galophest skifter tit sko. Før og efter hvert løb. Den lø- ber i lette sko. Dens »hjemme- sko« er tungere.

Da de romerske hæere drog op igennem Europa, skiftede hestene sko, mens soldaterne lå i lejr. Tit kedede soldaterne sig slemt. Diskoskast var den- gang den populære idræt, og en »udtrædt« hestesko kunne bruges som diskos. Soldaterne konkurrerede om, hvem der kunne kaste skoene længst. For bedre at kunne kaste dem boje- de soldaterne skoene så cirkel- formede som muligt.

Romerne kom også til Eng- land, og her smittede sporten. Englænderne begyndte også at kaste hestesko. I Devons jord kan man selv i vore dage finde de rustne rester af de romerske hestes fodtøj.

Det var især den engelske adel og aristokratiet i det hele taget, som tog hestesko-sporten op. Efterhånden ændrede denne idræt karakter. Nu gjaldt det ikke længere om at kaste ikke længst, men mest præcist. Man kastede til en pæl, der var ham- ret ned i jorden. Engelske sol- dater, som århunderer senere kom til Amerika, tog hestesko- sporten med sig. Og i USA er der i dag hundreder af klubber og tusinder af mennesker, som konkurrerer i »horseshoe pit- ching«. Der arrangeres endog verdensmesterskaber i denne gamle sport.

Nede i kælderen fandt jeg forloden en gammel hestesko, som jeg for flere år siden sam- lede op ude på en landevej. Det var min mening at somme den fast over døren. Det skal jo betyde lykke. Men en af mine venner, der gjorde alvor af at sætte hesteskoen over døren, påstod, at denne skik også kan betyde ulykke. For han fik he- steskoen i hovedet, da han en dag smækkede med døren.

Mange damer har mellem de mange charms i armbåndet og- så en lille hestesko. Som lykke- symbol er guldhesteskoen lidt misforstået. Når man før til- skrev en hestesko lykke, var det først og fremmest fordi, den var af jern. Man har i år- hundreder ment, at der var noget magisk ved jernet. Men også formen, der minder om nymånen, skal sikre held.

Overtroen siger, at en heste- sko anbragt på rette plads i huset holder troldtøj, hekse og endog selve fanden fra døren. Visse husejere påstår, at det er noget sludder. En hestesko kan i hvert fald ikke holde fanden fra døren på hans halvårlige fødselsdag.

O. L.

